

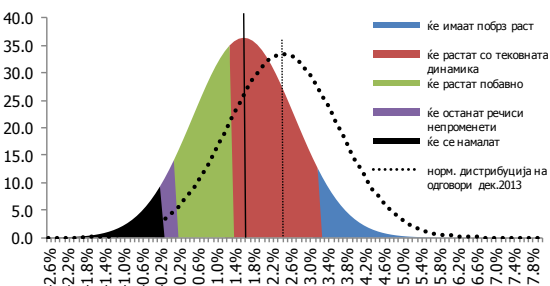
Анкета за инфлациските очекувања

Со цел да се унапреди анкетното мерење на инфлациските очекувања, Народната банка на Република Македонија во текот на 2013 година презеде активности за подетална анализа на искуствата на другите централни банки поврзани со спроведување на анкетите. Врз таа основа се изврши и преосмислување на постојната анкета, заради нејзино поголемо приближување до европската пракса.

Новиот формат на анкетниот лист содржи две прашања, едно со квалитативен и едно со квантитативен карактер. Првото прашање за инфлациските очекувања е уредено на квалитативен начин, односно испитаниците не даваат квантитативен одговор, туку ја посочуваат насоката и степенот на промени на цените во споредба со промената во претходните 12 месеци. Процедурата за мерење на квалитативните одговори е со примена на пристапот на веројатност на Карлсон и Паркин (1975), којшто претпоставува дека при доволно голем број испитаници, очекуваната промена на цените е нормално распределена кај популацијата. Прашањето со квантитативниот карактер бара од испитаникот прецизно да ја определи очекуваната просечна стапка на промена на цените во 2014 и 2015 година.

Како и претходно, Анкетата за инфлациските очекувања опфаќа три групи испитаници: економски аналитичари, претпријатија и финансиски институции. Притоа, квалитативното прашање за очекувањата гласи: „Во споредба со изминатите 12 месеци, каква промена очекувате кај потрошувачките цени во следните 12 месеци? а) ќе имаат побрз раст; б) ќе растат со тековната динамика; в) ќе растат побавно; г) ќе останат речиси исти; д) ќе се намалат; е) тешко е да се одреди“, додека прашањето со квантитативен карактер гласи: „Кои се Вашите очекувања/прогнози за просечната стапка на инфлација во 2014 и 2015 година?“.

Графикон 1. Нормална дистрибуција на одговорите на испитаниците

Извор: НБРМ, Анкета за инфлациските очекувања.

Анкетата за инфлациските очекувања беше спроведена во март 2014 година¹. Резултатите од Анкетата покажуваат најголема концентрација на одговорите на испитаниците во сегментот на очекувањата за непроменета динамика на инфлацијата. Така, 50,6% од испитаниците очекуваат дека цените ќе растат со тековната динамика во следните 12 месеци. Притоа, 31,8% од испитаниците очекуваат забавување на растот на инфлацијата, 7,1% очекуваат побрз раст, додека ист процент од испитаниците, односно по 4,7%, очекуваат непроменети цени и намалени цени во следните

12 месеци. Во услови на просечна инфлација во претходниот 12-месечен период (од 2,3%), очекувањата на испитаниците укажуваат на забавување на инфлацијата за 0,7 процентни поени, во просек, во следниот 12-месечен период, **односно очекуваат просечна инфлација од 1,6%**. Од аспект на одделните анкетирани групи, најголемо забавување очекуваат анкетираниите **претпријатијата** (со очекувана инфлација од 1,5%), потоа **економските аналитичари** (од 1,6%), додека **финансиските институции** очекуваат дека инфлацијата ќе забави и ќе се сведе на 1,8%.

Испитаниците ги објаснуваат ваквите очекувања со надолните притисоци врз домашните потрошувачки цени од ниската инфлација во меѓународното окружување, падот на цените на индустриските производи, како и поволните остварувања на земјоделството на домашно и на глобално ниво, во отсуство на значителни притисоци од страна на побарувачката. Испитаниците очекуваат просечна стапка на инфлација во 2014 и 2015 година од 2,7% и 2,9%, соодветно. Во споредба со претходната анкета, овие очекувања се малку повисоки за 2014, а пониски за 2015 година (очекувана инфлација од 2,5% и 3,3% во 2014 година и 2015 година, соодветно) и ги

¹ Вкупниот број испитаници изнесува 188. Процентот на респонзивност на Анкетата, спроведена во март, изнесува 45,2%. Гледано по групи испитаници, кај финансиските институции респонзивноста е 83,3%, потоа следуваат економските аналитичари со 55,2% и претпријатијата со 32,0%.

април 2014 година

одразуваат нагорните инфлациски ризици од кризата во Украина врз светските цени на храната и нафтата.